

CONCLUZIILE
SESIUNII DE MONITORIZARE A BULETINELOR DE ȘTIRI
SUB ASPECTUL RESPECTĂRII DREPTURILOR COPIILOR
ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA ÎN VIGOARE
(PERIOADA 14.05.14 – 30.06.14)

Posturile de televiziune acordă știrilor și reportajelor cu implicarea copiilor o cotă care variază între 9% și 16% din spațiul de emisie al unui buletin de știri.

Cele mai multe reportaje cu implicarea copiilor au fost difuzate de posturile de televiziune PRO TV CHIȘINĂU, cu 104 reportaje, cu o durată totală de 3 ore 20 min. 52 sec., ceea ce constituie 14% din spațiul de emisie, și Prime, cu 91 de reportaje, cu o durată totală de 3 ore 11 min. 1 sec., ceea ce reprezintă 16% din spațiul de emisie.

Cele mai puține reportaje au fost difuzate de TV 7, cu un timp total alocat de 1 oră 03 min. 24 sec., respectiv 9%.

Celelalte posturi au acordat știrilor despre copii după cum urmează:

2 ore 21 min. 45 sec., în 84 de reportaje, la postul Moldova-1, ceea ce constituie 12% din spațiul buletinului de știri;

2 ore 40 min. 27 sec., în 75 de reportaje, la postul Jurnal TV, ceea ce constituie 11%;

2 ore 31 min. 3 sec., în 84 de reportaje, la postul Publika TV, ceea ce constituie 11%.

În perioada de monitorizare, toate televiziunile au acordat prioritate, din punct de vedere cantitativ, subiectelor din domeniul educației și instruirii, această stare de lucruri fiind determinată de agenda calendaristică: finalizarea anului de studii și desfășurarea examenelor de absolvire în gimnazii și licee.

Participarea copiilor este solicitată cu precădere pentru reportaje cu mesaj pozitiv, despre spectacole și divertisment, despre concursuri și alte subiecte, plasate, de regulă, pe ultimele poziții în agenda buletinelor, menite să dilueze informațiile anterioare și să destindă publicul, pregătindu-l pentru grila programelor de seară.

La cele mai multe posturi, știrile ce conțin informații pozitive prevalează numeric și din punctul de vedere al timpului alocat față de cele care aduc în prim-plan fenomenele negative, cum ar fi abuzuri, violență și accidente. Astfel, cele mai multe știri care plasează copiii în context pozitiv sunt difuzate de postul public de televiziune **Moldova-1** – 56,48% (iar cele negative – 17,13%). De menționat că una dintre particularitățile politicii editoriale a Mesagerului este difuzarea reportajelor despre activitățile culturale și artistice (lansări de carte, spectacole teatrale și muzicale, serate de omagiere a unor

---

1 Monitorizarea posturilor audiovizuale a fost efectuată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA) în temeiul Deciziei CCA nr. 74 din 12 iunie 2014, în baza unei metodologii elaborate de Asociația Presei Independente (API) în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților instituțiilor publice și ale mass-media de abordare etică a problemelor ce țin de drepturile copilului”, implementat de API și finanțat de UNICEF-Moldova

personalități) dedicate copiilor și cu participarea lor. Postul public de televiziune a difuzat cele mai multe știri despre performanțele și succesele copiilor.

Și la postul de televiziune **Prime** știrile cu un conținut pozitiv au o pondere considerabil mai mare față de cele negative, 44,59% față de 25,14%. Sub acest aspect, editorii acordă prioritate promovării propriilor proiecte în care copiii au o participare vizibilă („Moldova are talent!”), precum și altor evenimente ce poartă un caracter popular distractiv, cum ar fi concertele și manifestările prilejuite de diverse sărbători profesionale.

Știrile ce conțin informații pozitive despre copii difuzate de **Publika TV** ocupă 41,34%, iar sub aspect tematic acestea sunt foarte variate: taberele de vară pentru copii, manifestări și distracții cu caracter popular (de exemplu, ziua tricotatului în public sau parada cărucioarelor pentru bebeluși).

La **Jurnal TV**, din punct de vedere al timpului alocat a fost atinsă o oarecare stare de echilibru între știrile pozitive și cele negative, cu un raport de 38,60% la 36,10%, iar din punct de vedere numeric, cele negative le devansează pe celelalte cu o pondere de 49,35% la 28,57%. Agenda editorială a **Jurnal TV** se caracterizează prin materiale scurte de formatul știrilor expeditiv, prin care sunt trecute în revistă cazurile de abuzuri, accidente sau infracțiuni. Știrile pozitive despre copii ca tematică au fost foarte diverse: promovarea propriului proiect „Festivalul La cireșe”, relatări de la evenimente publice populare: festivalul fanfarelor, Velohora, sau sărbători calendaristice, de exemplu Ziua olimpică.

Știrile neutre au prevalat din punct de vedere al timpului acordat la postul de televiziune **TV 7**, constituind o pondere de 47,66%. Cele mai multe știri din această categorie au reflectat subiecte din domeniul educației.

Singurul post de televiziune la care subiectele despre fenomenele negative și cazurile șocante prevalează și numeric (48,08%), și din punctul de vedere al timpului alocat (43,56%), este postul de televiziune **PRO TV CHIȘINĂU**, care a difuzat cele mai multe știri (38 la număr) despre copiii aflați într-un context negativ sau în situații psihoemoționale vulnerabile.

Știrile despre abuzuri sexuale precum și despre suiciduri și tentative de suicid au lipsit din agenda editorială a posturilor **Moldova-1** și **TV 7**.

Știrile despre infracționalitatea printre copii au lipsit din agenda editorială a postului **Publika TV**.

Știrile despre violența fizică și abuzul fizic față de copii au lipsit din agenda editorială a posturilor **Moldova-1**, **Prime** și **TV 7**.

Știrile despre acțiuni de caritate sau acțiuni filantropice au lipsit din agenda editorială a postului **PRO TV CHIȘINĂU**.

Referitor la respectarea cadrului normativ cu privire la asigurarea drepturilor copiilor și protecția lor în raport cu mass-media, monitorizarea atestă o vizibilă ameliorare la acest capitol. Cel puțin la nivel formal, în marea majoritate a cazurilor, responsabilii de edițiile de știri fac eforturi pentru a asigura protecția copiilor aflați în situații vulnerabile, astfel încât nu au fost atestate încălcări grave ale prevederilor cu privire la protecția identității. Am calificat drept formală această abordare întrucât, deși sunt luate măsurile necesare prevăzute de lege pentru a nu divulga identitatea copiilor în anumite situații limită, realizarea reportajelor și materialelor numeroase despre copii nu asigură neapărat și faptul că acestea urmăresc interesul superior al copiilor. Sunt frecvente situațiile în care copiii sunt doar pretexte (o momeală) pentru a multiplica prezentarea de cazuri senzaționale sau șocante pentru public. Din această categorie fac parte majoritatea subiectelor despre infracțiunile comise cu implicarea copiilor sau cele despre violuri.

Sunt frecvente situațiile în care copiii sunt doar pretexte pentru a multiplica prezentarea de cazuri senzaționale sau șocante pentru public. Din această categorie fac parte majoritatea subiectelor despre infracțiunile comise cu implicarea copiilor sau cele despre violuri.

De regulă, subiectele despre copiii suspectați de a fi comis infracțiuni sunt realizate în baza informațiilor oferite de serviciul de presă al Ministerului Afacerilor Interne sau ale Inspectoratului General de Poliție. Astfel, aceleași imagini sunt vehiculate de toate posturile. De menționat că art. 4 alin. (3) din *Legea nr. 30 din 07.03.2013* nu prevede prezența avocatului printre condițiile în care pot fi mediatizate cazurile copiilor reținuți: *„În cazul copiilor cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani, aflați în diferite forme de detenție (reținut, arestat, deținut în penitenciar) sau care au calitatea procesuală de bănuit, învinuit, inculpat sau condamnat pentru comiterea unor infracțiuni în cadrul unei urmăriri penale, fie în cazul copiilor victime sau martori ale abuzurilor fizice, psihice sau sexuale, aceștia pot apărea în programele audiovizuale dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:*

- a) există acordul scris al copilului;*
- b) au fost luate măsuri de protecție a identității copilului”.*

Art. 11 din *Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012* prevede, în cazul mediatizării acestor situații: *„c) asistența avocatului în cazul în care este cercetat penal, reținut sau arestat”.* Considerăm că această prevedere este una importantă din perspectiva asigurării drepturilor copiilor aflați în conflict cu legea și presupunem că din momentul reținerii acestora, toate operațiunile efectuate trebuie să se desfășoare în prezența și cu avizul avocatului, inclusiv mediatizarea interviurilor se face numai cu acordul acestuia.

Unele posturi de televiziune nu rezistă tentației de a dramatiza și a prezenta spectacole din tragediile personale ale unor copii. Se observă tendința de a se focusa pe stările psihoemoționale și de a expune public dramele și tragediile personale.

Deși nu sunt frecvente, materialele despre suicid sau tentative de suicid continuă să fie un prilej pentru a suscita curiozitatea și a menține audiența prin intensificarea insolitului.

Câteva situații au fost speculate în favoarea senzaționalului și în detrimentul copiilor implicați:

- Cazul de suicid al unui copil din satul Jeloboc (15.05.14: *Copil găsit mort în podul casei* – Prime);
- Cazul fetei de 13 ani care a ajuns la spital după ce a sărit de la etajul unui bloc (02.06.14: *Culmea peripețiilor* – Moldova-1; *Fuga nu-i chiar sănătoasă* – Prime; *A sărit de la etaj* – PRO TV CHIȘINĂU; *S-a aruncat de la etajul 3* – Publika TV; *A vrut la întâlnire, a ajuns la spital* – Jurnal TV);
- Cazul victimelor accidentului feroviar din Rusia și al copilului de 7 ani rămas orfan (*Vagonul care i-a luat mama*, 22.05.14, PRO TV CHIȘINĂU).

În acest context au fost admise imixtiuni nejustificate în viața privată a persoanelor care trec prin suferințe și prin tragedia pierderii oamenilor apropiați.

A fost înregistrată o situație în care s-a făcut referință la etnie, deși acest detaliu era irelevant pentru subiectul relatat (*L-a stropit cu diluant și i-a dat foc*, 09.06.14, Jurnal TV).

A fost admisă diseminarea unor opinii cu caracter discriminatoriu la adresa reprezentantului unei religii, iar reporterii au stabilit o legătură cauzală între violență și religie, cazul a fost examinat la CCA, iar pentru derogarea admisă postul a fost sancționat (*Educație religioasă prin violență*, 29.05.14, Publika TV).

Editorii admit frecvent prezentarea detaliilor și circumstanțelor producerii crimelor, profitând de faptul că legea nu interzice expres acest lucru, neglijând prevederile Codului deontologic al jurnalistului.

Comparând buletinele informative din prime-time cu cele difuzate după ora 22.00, s-a constatat că nu există nicio diferență între agendele lor editoriale, aceleași subiecte sunt prezentate în reluare, doar că într-o altă ordine.

DEROGĂRILE ATESTATE:

Moldova-1

A fost atestată o singură derogare de la art. 5. alin. (4) din *Legea nr. 30 din 07.03.2013*; art. 7 din *Decizia CCA nr. 98 din 19.07.2012*, care prevede: „În cazul difuzării unor scene de violență sau cu impact emoțional negativ, avertizarea verbală a publicului este obligatorie”, pe data de 21.06.14, în cadrul reportajului *S-a născut în cămașă*, cu durata de 26 sec. (imaginile șocante cu o mașină care spulberă de pe trotuar un bărbat nu au fost însoțite de avertizarea verbală).

Prime

Nu au fost atestate abateri de la *Legea cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației*.

În cazul reportajului *Copil găsit mort în podul casei* a fost încălcată limita zonei private și nu a fost respectat dreptul persoanelor la intimitate așa cum recomandă punctul 4.2 din Codul deontologic al jurnalistului: „*imixtiunea în viața privată este permisă numai atunci când interesul public în dezvăluirea faptelor prevalează în fața protecției imaginii persoanei*”, precum și *Codul de conduită al radiodifuzorilor*, art. 18: „*Orice persoană are dreptul la respectarea intimității în momente dificile, cum ar fi o pierdere ireparabilă sau o nenorocire. În cazul situațiilor de suferință umană, al dezastrelor naturale, accidentelor sau al actelor de violență, radiodifuzorii au obligația de a nu se implica nejustificat în viața privată*”.

Publika TV

Postul de televiziune Publika TV a comis o abatere de la art. 4 alin. (2) lit. c) din *Legea nr. 30 din 07.03.2013*; art. 4. din *Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012*, prin care se interzice discriminarea sau orice referire defavorabilă pe criterii de origine etnică, naționalitate, rasă, religie sau dizabilitate, în cadrul reportajului *Educație religioasă prin violență*, difuzat la data de 29 mai 2014, durata de 2 min. 29 sec., despre un copil-victimă a violenței domestice, fapt pentru care a fost sancționat cu avertizare publică prin *Decizia CCA nr.106 din 25 iulie 2014*.

PRO TV CHIȘINĂU

A fost atestată o derogare de la *art. 10. din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012*, care interzice difuzarea interviurilor sau a declarațiilor copiilor „*în legătură cu subiecte intime, evenimente dramatice, din comunitate sau din familie, la care aceștia au fost martori*”, în cazul reportajului din 22.05.14 – *Vagonul care i-a luat mama*, chiar dacă a existat acordul părinților, interviuarea unui copil în stare de suferință este inadmisibilă, întrucât îl expune unui traumatism psihologic suplimentar.

Au fost încălcate limitele zonei vieții private protejate și de *pct. 4.2 din Codul deontologic al jurnalistului*, care prevede că „*imixtiunea în viața privată este permisă numai când interesul public în dezvăluirea faptelor prevalează în fața protecției imaginii persoanei*”, dar și de *Codul de conduită al radiodifuzorilor*, art. 18: „*Orice persoană are dreptul la respectarea intimității în momente dificile, cum ar fi o pierdere ireparabilă sau o nenorocire. În cazul situațiilor de suferință umană, al dezastrelor naturale, accidentelor sau al actelor de violență, radiodifuzorii au obligația de a nu se implica nejustificat în viața privată*”. De aceste principii ar trebui să se țină cont chiar și atunci când oamenii acceptă să fie filmați și să-și expună emoțiile în fața publicului.

A fost constatată și o derogare de la *art. 5 alin. (4) din Legea nr. 30 din 07.03.2013*: „*În cazul difuzării unor scene de violență sau cu impact emoțional negativ, avertizarea verbală a publicului este obligatorie*”. Pe data de 5.06.14, în știrea *Mai mulți militari*, au fost difuzate imagini preluate de pe youtube cu execuția a doi ostatici, iar pe data de 21.06.14, în materialul *Violențe în Ucraina*, au fost prezentate imagini cu agonia și moartea unui soldat ucrainean, după ce a fost umilit de către militarii separatiști. Deși secvențele difuzate sunt șocante și au un impact emoțional negativ incontestabil, avertizarea impusă de lege a lipsit.